

hvad den ærede Minister fremhævede, at man derigennem udpeger visse bestemte, enkelte Disponenter over Kapitaler og siger, at de alene maa ikke tage højere Rente end $3\frac{1}{2}$ pCt. Det er ganske øjensynligt, forekommer det mig, at derved gør man Uret. Det gaar ikke an saaledes at dele sine Medborgere i to Klasser og sige: Visse Disponenter over Kapitaler tillader man at tage højere Rente end andre, som i øvrigt ere stillede paa samme Maade som de. En saadan Adskillelse kan man ikke med nogen Retfærdighed tænke paa at gøre.

Man maa nu ikke tro, at man, idet man gør Uret til den Side, ikke ogsaa gør Uret til den anden Side, nemlig over for Laantagerne. Thi hvorledes er Forholdet med Hensyn til dem? Det er jo i Virkeligheden saaledes, at de Personer, der have Laan i deres Ejendomme af saadanne Kapitaler, som der her er Tale om, ere allerede derved begunstigede — thi det regnes sikkert for et Gode — at de have en Kapital paa 1ste Prioritet i deres Ejendom, om hvilken de kunne vide, at den ikke bliver op sagt. Det gælder jo om disse Kapitaler i Modsatning til den store Mængde private Kapitaler, som man kan vente op sagt ved given Lejlighed. Desuagtet vil man give dem, der have Laan af de førstnævnte Kapitaler, den yderligere Fordel at skulle give en lavere Rente end de andre, foruden at deres Laan ere uop sigelige. Det forekommer mig at være klart, at det er en Uret, som derved vil begaa, naar Sagen ses ogsaa fra Debitorernes, fra Laantagernes Synspunkt.

Det Spørgsmaal, der nu foreligger, er, som den højtærede Minister allerede bemærkede, jo ikke om at træffe nogen almindelig Foranstaltning til Gavn for Ejendomsbesidderne og endnu mindre at træffe nogen Disposition særlig til Gavn for Landbruget. Det er slet ikke det, der foreligger. Det vil være aldeles forkert at se dette Lovforslag under Synspunktet af et Lovforslag, der særlig tilsigter at gøre nogen Gavn med Hensyn til Landbruget. Det ligger der slet ikke deri, og det vil kun i meget begrænset Omfang kunne have det til Følge. Nogle enkelte, som ere interesserede i Landbrug, som eje Landejendomme, kunne have Nytte deraf; men ikke Landbruget som saadant, og det vil ikke være en Foranstaltning, som kommer til at gælde over hele Landet. Jeg er for mit Bedkommende ganske klar paa, at der gives Midler ad hvilke Lovgivningsmagten kan komme Landbruget til Hjælp med Hensyn til Rentefoden. Det høje Ting ved det lige saa godt som jeg, idet det lige saavel som jeg har været med til at sanktionere

Foranstaltninger, der øjensynlig havde dette Formaal og virkelig have realiseret det. Jeg sigter her i første Række til Statskonverteringerne, som foruden det direkte Formaal at bringe Renten af Statsgælden ned tillige havde det Formaal at indvirke paa Prioritetsrenten, saaledes at den maatte synke. Det var Meningen med Konverteringen i 1886 lige saavel som med den i 1894. Der har ogsaa været andre Veje anviste, der imidlertid ikke ere blevne fulgte, ikke fordi dette Ting har modsat sig Forslaget, men fordi der fra anden Side er gjort saadanne Indvendinger derimod, at det ikke førte til noget, uagtet det var Foranstaltninger, der særlig toge Sigte paa at gøre Realkrediten saa sikker og billig som mulig. Jeg skal minde om Hypotekbanken, om Centraliseringen af Kreditforeningsobligationer, Spørgsmaal, som ofte have været under Debat, og som man altid har stillet sig velvillig til her, men fra det andet Tings Side ere de stadig lagte hen, idet man har sat de abstrakte Frihedsideer, Ketten til at raade over sine egne Ting, over de Fordele, som man vilde opnaa, naar man vilde tage Staten, om ikke til Medbestyrer af disse Midler, saa dog som havende et væsentligt Indseende med, hvorledes de bestyres. Jeg er af den Mening, at der principielt set kun er en Mulighed for Lovgivningsmagten til at virke for Realkrediten ad indirekte Vej. Det høje Ting ved, at det Forsøg, man har gjort gennem Forslaget om en Statsgaranti for Kreditforeningerne, ikke har vundet dette Tings Sympati; men ad indirekte Vej kan der opnaas adskilligt og er allerede opnaaet ret betydeligt. Situationen og Forholdene, som de nu ere, vise, at Renten i Virkeligheden er falden meget betydeligt, om end ikke til $3\frac{1}{2}$ pCt. saa dog, som før bemærket, til $3\frac{3}{8}$ eller $3\frac{3}{4}$ pCt. Virkningen af Konverteringerne har altsaa vist sig og vil fremdeles vise sig. Det staar saaledes i dette Øjeblik, at det for mange Disponenter over offentlige Midler, som den højtærede Minister bemærkede, baade Overformynderiets og andre Midler, der kunne stilles i Klasse dermed, i stort Omfang er vanskeligt at faa disse Midler anbragte i Prioriteter til 4 pCt. Der ligger naturligvis en Fare deri, og jeg skal med et Par Ord omtale dette Forhold; thi det er mig bekendt, at der fra forskellige Sider gøres Bemærkninger med Hensyn til det. Man er tilbøjelig til at sige, at Disponenterne over disse Midler nu ere mindre nøjeregnende med Hensyn til Pantestikkerheden end tidligere, at man endelig vil holde paa den høje Rente, selv om det er paa Bekostning af Sikkerheden, som